

**Uchwała Nr VII/53/2015
Rady Powiatu w Jaśle
z dnia 30 kwietnia 2015 r.**

**w sprawie przyjęcia do realizacji „Powiatowego Programu Profilaktycznego
Promującego Prawidłowe Metody Wychowawcze w Rodzinach Zagrożonych
Przemocą na lata 2015 – 2017”.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 ze zm.) oraz art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) Rada Powiatu w Jaśle uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Profilaktyczny Promujący Prawidłowe Metody Wychowawcze w Rodzinach Zagrożonych Przemocą na lata 2015 – 2017”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Jaśle.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Grzegorz Pers

Załącznik do Uchwały Nr VII/53/2015
Rady Powiatu w Jasle z dnia 30.04.2015 r.

*„Powiatowy Program Profilaktyczny
Promujący Prawidłowe Metody Wychowawcze
w Rodzinach Zagrożonych Przemocą
na lata 2015 – 2017”*

Jasło, 2015 rok

Wstęp

- I. Podstawa prawna
- II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie
- III. Środowisko wychowawcze rodziny – założenia teoretyczne
- IV. Rodzina dysfunkcyjna – zagrożenie przemocą
- V. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wśród społeczności lokalnej w rodzinie w powiecie jasielskim
- VI. Cele programu
- VII. Obszary działania i odbiorcy
- VIII. Realizatorzy programu
- IX. Monitoring i ewaluacja
- X. Finansowanie
- XI. Przewidywane efekty
- XII. Harmonogram działań

Podsumowanie

Bibliografia

Wstęp

Wychowanie to proces, który jest rozłożony w czasie, wymaga nakładów, wysiłku, a efekty tego wysiłku mogą być odroczone i widoczne dopiero za kilka lat. Wychowywać, to znaczy zaspokajać podstawowe potrzeby, kształtować charakter, rozwijać fizycznie i psychicznie, a także wprowadzać w życie społeczne i kulturę. To wspólna wędrówka rodzica i dziecka ku określonej celowi, jak również pomaganie dziecku w rozwoju, ukazywanie mu wartości, zasad i reguł życia poprzez własne zachowanie i doświadczenie.

Podstawowym celem wychowania jest przekazanie wartości ogólnych, którymi dziecko może się kierować w samodzielnym postępowaniu, a także wspieranie dziecka, by stało się coraz lepszym człowiekiem.

„Im mocniej w dzieciństwie odcisnął się na człowieku charakter rodziny, tym bardziej będzie ów człowiek skłonny w życiu dorosłym widzieć i przeżywać swój dawny, miniaturowy świat dziecka w miejsce szerokiego świata dorosłych”. To słowa Carla Gustawa Junga, w myśl których, pierwszym i najistotniejszym środowiskiem wychowawczym w życiu człowieka jest środowisko rodzinne, w którym dziecko rozwija się fizycznie i psychicznie. Rodzina stwarza warunki do zaspokojenia różnorodnych potrzeb psychicznych i społecznych swoich członków, a zwłaszcza dzieci. Dotyczy to przede wszystkim potrzeby przynależności uczuciowej, bezpieczeństwa, stabilizacji. To w rodzinie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie wzorce i zasady współżycia, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie.

Niniejszy program profilaktyczny ma na celu promowanie prawidłowo funkcjonującej rodziny, która jest zdolna zapewnić optymalne warunki rozwoju i wychowania. Sposób, w jaki rodzice traktują dzieci, ma głębokie i trwałe konsekwencje dla ich życia.

I. Podstawa prawna

Podstawę prawną do opracowania programu stanowią następujące dokumenty:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie /Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm./;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.;
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /Dz. U. z 2015 r., poz. 163/;
- Uchwała Nr XXVIII/182/08 Rady Powiatu w Jasle z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie uchwalenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2015.

II. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Według Anny Lipowskiej – Teutsch „*pojęcie przemocy w rodzinie obejmuje wszelkie odmiany złego traktowania tych członków rodziny, którzy nie są w stanie skutecznie się bronić*”.

Aktualny stan wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie pozwala formułować treści merytoryczne oparte na przekonaniach i sądach dotyczących przemocy domowej oraz na sposobach jej powstrzymywania, tj.:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla sprawcy,
- przemoc domowa jest tolerowana i wzmacniana poprzez stereotypowe myślenie, czyli przez postawy oraz poglądy wielu ludzi - często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
- przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania drugiej osoby,
- przemocy nie można usprawiedliwiać w żadnym przypadku i nigdy nie należy się na nią godzić,
- przemoc ma uwarunkowania kulturowe i obyczajowe, które oparte są na funkcjonujących w społeczeństwie stereotypach na temat ról kobiety i mężczyzny, orientacji seksualnej, rasy,
- można nabyć umiejętności porozumiewania się bez przemocy,
- wybór stosowania przemocy jest decyzją sprawcy, za którą ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

W związku z powyższym, w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie, należy stworzyć możliwość uczestniczenia osobom stosującym przemoc w programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych w celu zaprzestania jej stosowania oraz ukształtowanie świadomej i odpowiedzialnej postawy życiowej w ramach pełnionych ról.

Rodzaje przemocy:

- **Przemoc fizyczna** – jest to każde agresywne zachowanie skierowane przeciwko ciału ofiary, mogące prowadzić do bólu i/lub fizycznych obrażeń.
- **Przemoc psychiczna** – jest to agresywne zachowanie (zwykle werbalne) wywołujące emocjonalny ból lub cierpienie, które ma na ogół charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia. Ta przemoc najczęściej przyjmuje formę ataków werbalnych, godzących w poczucie własnej wartości osób doznających przemocy.
- **Przemoc seksualna** – jest to wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, krytyka zachowań seksualnych, itp.
- **Bezprawne ograniczanie wolności** – występuje wówczas, kiedy jedna osoba zabrania drugiej, np. wychodzić z domu, spotykać się z rodziną, przyjaciółmi, itp.
- **Przemoc ekonomiczna** – polega na uniemożliwianiu drugiej osobie dostępu do rodzinnych środków finansowych, bądź na rekwirowaniu zarobionych przez daną osobę pieniędzy, jak również na zabranianiu podjęcia pracy zarobkowej.

Charakterystyczne cechy przemocy:

- **intencjonalność**, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- **siły są nierówne** – osoba stosująca przemoc jest silniejsza od osoby doświadczającej przemocy;
- **działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary, traktując ją jak przedmiot;
- **powoduje cierpienie i szkody fizyczne lub psychiczne** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary, szkody mogą być wymierne albo nie, widoczne lub niedostrzegalne, natychmiastowe, czy też odroczone w czasie.

Mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie

Mity i stereotypy to kulturowo uwarunkowane, silne i często ponadczasowe przekonania gromadzące wiedzę i sposób rozumienia różnych wydarzeń danej społeczności. Opisują „pożądane” relacje w naszej rodzinie, pomiędzy żoną i mężem, rodzicami i dziećmi. Często wyznaczają role kobiecie, mężczyźnie, dzieciom. Wiele z nich, paradoksalnie, sprzyja przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymanie się od reakcji osób z zewnątrz.

Do najczęściej spotykanych mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie należą stwierdzenia:

- ***„W sprawy rodzinne nie należy się wtrącać”***

To przekonanie nakazuje lub sugeruje trzymanie spraw rodzinnych w tajemnicy przed innymi osobami. Zamyka dom przed ingerencją z zewnątrz. To jeden z najpowszechniejszych hamulców powstrzymujących osoby doznające przemocy od szukania pomocy wśród sąsiadów, krewnych, policji, specjalistów, itp.

- ***„Przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”***

Doświadczenie przemocy nie jest zależne od statusu społecznego, wykształcenia, majątku, zdarza się także w tzw. „dobrych domach”.

- ***„Oznaką przemocy są widoczne ślady na ciele ofiar”***

Przemoc fizyczna pozostawiająca ślady na ciele ofiary jest tylko jedną z form przemocy. Z badań wynika, że najczęściej występującą formą przemocy jest przemoc psychiczna.

- ***„Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol”***

Alkohol jest jednym z czynników „wyzwalających” przemoc. Sprawcy przemocy w rodzinie nie zawsze są pod wpływem alkoholu.

- ***„Ofiara przemocy wyraża na nią zgodę, gdyby było inaczej odeszłaby od sprawcy”***

Często ofiara przemocy jest tak osaczona i zastraszona przez sprawcę, iż nie widzi możliwości zmiany sytuacji, w jakiej się znalazła. Niejednokrotnie problemem jest brak samodzielności finansowej i schronienia.